

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ БУГАЇВ-ПЛІДНИКІВ РІЗНОЇ СЕЛЕКЦІЇ ПРИ УДОСКОНАЛЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ ПОРОДИ

У селекційному процесі створення та удосконалення української червоно-рябої породи широко задіяні бугаї канадського, німецького та вітчизняного походження, тому доцільним є проведення порівняльного аналізу ступеня реалізації генетичного потенціалу бугаїв різної селекції при використанні їх на місцевому маточному матеріалі.

Молочну продуктивність за першу лактацію корів-дочок червоно-рябих голштинських бугаїв-плідників канадської, німецької та вітчизняної репродукції вивчали на 6 кращих племінних і товарних фермах Заліщицького району. У цих господарствах одночасно використовувалися бугаї зарубіжної та вітчизняної селекції. Одержані дочки лактували в одні й ті самі роки в практично однакових умовах годівлі, догляду та утримання.

Середня продуктивність корів у стадах знаходилась в межах 3,0—3,6 тис. кг молока за лактацію. Дослідженнями було охоплено 12 бугаїв, з них 3 — канадського, 5 — німецького, 4 — вітчизняного походження та 356 їхніх дочок. Усі канадські бугаї належали до чистопородних, німецькі та вітчизняні — представлені як чистопородними, так і помісними бугаями з долею кровності по німецькій палево-рябій породі від 1/8 до 1/4. Батьківський індекс (БІБ) імпортих бугаїв канадської селекції становив 9,6 тис. кг молока жирністю 3,9%, німецької — 8,9 тис. кг молока жирністю 4,2%, вітчизняної репродукції — відповідно 8,2 тис. кг і 3,8%.

© В.І. Цуп, О.М. Жукорський, Т.С. Ящук, Б.Є. Тихонова, 2001

У відношенні до ровесниць кращими виявилися дочки бугаїв німецького походження (82 дочки, +182,6 кг, +0,04%), вони переважали дочок бугаїв вітчизняної репродукції за надоєм на 143,4 кг, за вмістом жиру — на 0,02%. Дочки бугаїв-плідників канадської селекції значно поступалися за молочною продуктивністю дочкам бугаїв як німецького, так і вітчизняного походження (72 дочки, — 125,3 кг, — 0,02%).

Аналіз використання високопродуктивних голштинських плідників для поліпшення різних генетичних груп тварин української червоно-рябої породи у стадах з надоєм до 3,5 тис. кг молока на рік показав, що незважаючи на високий рівень продуктивності предків, ступінь реалізації генетичного потенціалу бугаїв досить низький. В цілому більш високоцінні бугаї канадської селекції в умовах екстенсивного ведення галузі за впливом на продуктивність дочок поступалися менш цінним плідникам європейського походження.

Порівнюючи плідників за методом дочки-ровесниці виявлено, що ранговий розподіл бугаїв різного походження за надоєм дочок може істотно змінюватися залежно від продуктивності стада.

Паралельно проаналізовано результати оцінки 37 голштинських червоно-рябих бугаїв у Чернівецькому облплемоб'єднанні за період з 1988 по 1996 р. на 970 дочках. При середньому надої в стадах вище 4,0 тис. кг молока плідники канадської селекції за ефективністю використання були кращими від бугаїв німецького та вітчизняного походження.

Отже, поліпшення ефективності використання голштинських бугаїв можна забезпечити лише за умови допущення до осіменіння корів з надоєм 4,0 тис. кг молока і вище, а також проведення оцінки плідників по якості нащадків на поголів'ї з продуктивністю, характерною для регіону.

Тернопільський інститут АПВ